



Anti - pestprotocol SBO Samuël

Vastgesteld: concept

1. Inleiding

Dit is het anti-pest protocol van SBO Samuël. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook preventieve voorwaarden en activiteiten in die pesten voorkomen.

Algemene informatie over pesten:

Pesten is een complex sociaal proces, waarbij de volgende definitie algemeen geaccepteerd is: “Bij pesten gaat het om herhaaldelijke en negatieve handelingen van één of meer personen ten opzichte van een andere persoon die zich niet of niet voldoende kan verweren. (Olweus, 1994) ‘Geweld’ is een eenmalige of herhaalde handeling waarbij één of meer andere personen, of zaken, ernstige schade (fysiek, materieel, sociaal, psychologisch of anderszins) wordt toegebracht; een ‘incident’ (in deze context) is een eenmalige gewelddadige handeling die qua inhoud en mate van ernst kan variëren (Loeber, 2008)

Pesten en geweld kunnen overlap vertonen in het gedrag dat vertoond wordt, maar er zijn ook duidelijke verschillen. Het verschil tussen pesten en geweld is dat bij pesten, in tegenstelling tot geweld, altijd sprake is van herhaling van gedrag en van een machtsongelijkheid tussen dader en slachtoffer. Geweld kan een eenmalig incident zonder herhaling zijn, en voorkomen tussen personen die even sterk zijn (fysiek, sociaal, psychologisch, of anderszins). Bij pesten kan een onderscheid gemaakt worden tussen fysiek pesten (zoals aanraken, slaan, duwen) en meer relationeel pesten (via sociale media, roddelen, buitensluiten), en tussen direct en indirect pesten. Bij dat laatste is het slachtoffer niet zelf aanwezig. Uit de wetenschappelijke literatuur blijkt dat er een verschil kan bestaan tussen hoe slachtoffers het pesten ervaren (subjectieve beleving) en hoe de omgeving zoals mede-leerlingen, leerkrachten en ouders het pesten waarnemen (Scholte, Burk, & Overbeek, 2013)

1.1 Onze visie op pesten

Het team van SBO Samuël vindt het belangrijk dat leerlingen met plezier naar school gaan. We willen een schoolomgeving zijn, waar leerlingen zich veilig voelen om zo tot ontwikkeling te komen. Emotionele en sociale ontwikkeling zijn bij ons net zo belangrijk als cognitieve ontwikkeling. Om te groeien als persoon is de emotionele ontwikkeling essentieel. De persoonlijkheid van een leerling kan enkel groeien in een veilige omgeving die afgestemd is op de emotionele behoeften van de leerling.

Belangrijke leertaken zijn: naast het schoolse leren, persoonlijk ontwikkelen, zelfvertrouwen opbouwen, zelfkennis verwerven, verantwoordelijkheid durven nemen, positief gedrag aanleren, leren omgaan met elkaar en verdraagzaam zijn. We gaan daarbij uit van Gods Woord waarin duidelijk gezegd wordt: God boven alles lief te hebben en de naaste als onszelf. We zien sociale veiligheid als een Bijbelse opdracht. We streven naar een pestvrije school.

Voorwaarden om dit te bereiken zijn:

- Pesten wordt als probleem gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen, (gepeste, pesters, meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders en helpers,) leerkrachten en onderwijsassistenten en ouders.
- Leerkrachten kennen de signalen van pesten, zijn vaardig in de aanpak ervan en nemen als pesten optreedt, duidelijk stelling hiertegen.
- Wanneer pesten ondanks preventie toch de kop opsteekt, beschikken we over een directe aanpak; het anti-pest protocol wordt gevolgd.

Omdat pesten enorme impact heeft op leerlingen willen we als school alles eraan doen om dit te voorkomen óf direct aan te pakken zodra dit plaats vindt. Daarom hebben we een anti-pestprotocol waarin we preventieve en curatieve maatregelen opgenomen hebben.

Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit anti-pest protocol.

Om het jaar wordt het pestprotocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

1.2 Algemene informatie over pesten in de praktijk.

Pestgedrag uit zich in verschillende manieren en vormen. Voorbeelden hiervan zijn:

Lichamelijk pesten

- Duwen
- Slaan
- Opzij duwen
- Dreigen met geweld
- Bang maken
- Een tik geven
- Schoppen
- Met iets naar iemand gooien
- Iemand zonder reden aanvallen

Pesten met spullen

- Andere leerlingen dwingen om bepaalde dingen (potlood, geld, enz.) aan hem te geven, of op oneerlijke manier te 'ruilen'.
- Tegenover andere leerlingen bepaalde rechten opeisen
- De spullen van andere leerlingen kapot maken of kwijt maken

Pesten met woorden

- Iemand beledigen of uitschelden
- Iemand belachelijk maken of voor gek zetten

- Iemand met opzet in verlegenheid brengen
- Iemand in zijn/haar gezicht uitlachen
- Op sociale media iemand uitschelden

Pesten door buitensluiten of negeren

- Gewoon weglopen van iemand die wil spelen
- Tegen een leerling zeggen dat hij of zij weg moet gaan
- Niet luisteren naar een ander leerling (bijvoorbeeld door je handen over de oren te doen)
- Net doen alsof je een ander leerling niet ziet of hoort.
- Nare gebaren maken
- Tegen andere leerlingen zeggen dat ze alleen mee mogen doen als ze eerst bepaalde dingen doen die ze eigenlijk helemaal niet willen
- Dreigen dat een ander leerling niets meer mag, als hij of zij doet wat er gezegd wordt

Pesten als de gepeste leerling er niet bij is

- Tegen andere leerlingen zeggen dat ze met een bepaald iemand niet meer mogen spelen
- Roddelen of lelijke dingen zeggen over andere leerlingen (ook digitaal)
- Tegen andere leerlingen op social media zeggen dat iedereen een bepaald leerling moet blocken

Digitaal pesten

- Iemand uit een app groep gooien
- Een specifieke haat app-groep aanmaken
- Dreigberichten plaatsen via social media
- Versturen van scheldberichten

2 De pester, het slachtoffer en de andere betrokkenen

Pesten wordt al enige tijd niet meer gezien als een probleem van de pester en de gepeste maar als een groepsprobleem. Henderson (2013) beschrijft dat in iedere groep waarin wordt gepest er verschillende 'rollen' te onderscheiden zijn die ervoor zorgen dat het pesten in stand wordt gehouden, vermindert of verergerd. Deze rollen worden in deze paragraaf beschreven.

2.1 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdsgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet enz. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een leerling die wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat het niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden:

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere leerlingen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven
- Constateren van bovenstaande gebeurtenissen (zie 2.3)
- Leerlingen met zwakke, onzekere lichaamstaal
- Leerlingen die zich terugtrekken (timide, subassertief gedrag)
- Leerlingen die zich afzonderen/alleen zitten
- Leerlingen die na schooltijd of tijdens pauzes in het lokaal blijven dralen
- Leerlingen die spullen kwijt zijn
- Leerlingen waarvan spullen kapot zijn
- Leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen

- Jaarlijkse analyse sociale veiligheid Zien! 1-16

2.2 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Vanbinnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander klein te maken. Pesters krijgen vaak andere leerlingen mee, want wie niet meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit; als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken
- Het moeten spelen van een niet-passende rol
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd
- Een zwak gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

2.3 De meeloper

De meelopers zijn de leerlingen die zich ophouden in de groep rond de pester. Zij doen actief mee aan het pesten. Redenen voor meeloper om mee te doen is het benadrukken dat hij binnen een bepaalde groep past, de angst om zelf gepest te worden en het creëren van macht. De meelopers spelen een grote rol in het bestendigen van het pesten.

2.4 De buitenstaander

De buitenstaander wil niets met het pesten te maken hebben. Zodra er gepest wordt, trekt hij of zij zich terug door weg te lopen of zich om te draaien. De groep leerlingen hebben zelf echt last van het pesten, echter steken zij hun kop in het zand ter zelfbescherming. Daarnaast bestaat een klein deel van de groep uit dromers; leerlingen die in hun eigen wereld leven en geen weet hebben van wat er allemaal om hen heen gebeurt.

2.5 De helper

Helpers hebben de sterke overtuiging dat pesten niet deugt en hebben geloof in eigen kunnen wat betreft het verdedigen van een ander tegen pesten. Zij zijn emotioneel stabiel, cognitief vaardig en hebben een hoge status in de groep.

3 Preventie

Door de aandacht te richten op handelen ter voorkoming van pesten (preventief handelen) zal het zich minder of minder ernstig voordoen. Preventie omvat een breed terrein, aangezien leerlingen constant worden beïnvloed door de wereld om hen heen; zij leren van hun ouders, vrienden, de media, boeken en school (Henderson, 2013)

3.1 Preventieve maatregelen

Bij het voorkomen en terugdringen van pesten blijkt vooral een schoolbrede aanpak goede resultaten op te leveren. Deze schoolbrede aanpak combineert interventies op school-, klassikaal- en individueel niveau. (Rooijen-Mutsaers, Udo, Wienke & Daamen, 2015)

Preventieve maatregelen die wij hanteren op school zijn:

- Positief groepsklimaat. Elke leerling moet zich veilig voelen om te kunnen ontwikkelen. Genieten is basis voor ontwikkeling. Om te kunnen genieten is een veilige basis nodig. Het klassenteam heeft een dagelijkse opdracht om voor dit veilige klimaat zorg te dragen.
- Het klassenteam benadert leerlingen positief en bekrachtigd positief gedrag en negeert negatief gedrag of buigt dit om.
- Het klassenteam is gericht op welbevinden van leerlingen. Zodra er signalen zijn dat een leerling zich niet veilig voelt zal het klassenteam hier op inspelen. De manier waarop is afhankelijk van het niveau en de leeftijd van de leerling.
- Denken en handelen vanuit triple-c methodiek.
- Binnen het systeem van leerlingenzorg is welbevinden van leerlingen uitgangspunt en komt dat ook op elke leerlingbespreking aan de orde.
- Voldoende toezicht in de groep en op het plein.
- Aanleren van sociale vaardigheden, omgangsregels en sociaal adequaat gedrag is een belangrijk onderdeel van de leerstof. Het vindt dagelijks plaats in de praktijk alledag én wordt methodisch aangepakt d.m.v. het programma Vreedzaam, aangevuld met onderdelen uit andere methodes (o.m. Wonderlijk Gemaakt).
- We werken schoolbreed met ZIEN! 1-16
- Jaarlijks wordt de lijst Sociale veiligheid afgenomen bij leerlingen en worden er op leerlingniveau, groepsniveau en schoolniveau actiepunten geformuleerd om het veiligheidsgevoel op school te vergroten.
- Als school hebben we een eigen vragenlijst ontwikkeld rondom sociale veiligheid. Deze vragenlijst is afgestemd op de specifieke situatie van onze school. Twee keer per jaar wordt deze vragenlijst door de leerlingen vanaf groep 4 ingevuld.
- De uitslagen van bovengenoemde vragenlijsten worden twee keer per jaar op schoolniveau op een TV besproken en, indien nodig, worden er schoolacties geformuleerd.
- Aanbod en verwijzen van en naar maatschappelijk werk en sociaal-emotionele en weerbaarheidstrainingen
- Afspraken over smartphone gebruik.

- Voorbeeldgedrag leerkrachten en onderwijsassistenten. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, onderwijsassistenten, leerlingen en ouders/verzorgers wordt niet geaccepteerd. Er wordt duidelijk stelling genomen tegen dergelijke gedragingen.

2 Preventieve schoolafspraken

Naast de bovenstaande preventieve maatregelen hebben wij ook de volgende schoolafspraken met betrekking tot preventie en signaleren van pesten opgesteld

- Het inschakelen van de leerkracht, onderwijsassistent of ouders is geen klikken. Als je wordt gepest of als je dit bij een ander ziet dan mag je hulp vragen. Dit wordt niet gezien als klikken maar als het helpen van jezelf of een ander.
- Een medeleerling heeft ook verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de groepsleerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- Samenwerken met ieder een eigen verantwoordelijkheid. Zowel de school als het gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Laagdrempelige communicatie met ouders is hierin essentieel. Korte lijnen tussen ouders en leerkracht houden. Bij signalen van niet-welbevinden van een leerling neemt de leerkracht contact op met de ouders om na te gaan waar het gedrag vandaan zou kunnen komen. Andersom vinden we het belangrijk dat ouders snel contact opnemen als zij merken dat er problemen zijn met hun leerling. Open en eerlijke communicatie is hierbij essentieel.
- In het SBO is er een contactjuf. Haar taken zijn:
 - ondersteuning bieden bij psychosociale vragen/problemen van leerlingen
 - oog hebben voor impact op de leerlingen bij relatieproblemen of echtscheiding binnen het gezin.
 - ingaan op en meedenken met vragen van leerkracht en IB-er als die ondersteuning nodig heeft.
 - signaleren van en alert zijn op opvallend gedrag en bijzonderheden en zo nodig anderen hierop bevragen en/of aanspreken.

Schoolafspraken met betrekking tot het pestgedrag die gelden in alle groepen zijn:

- We spreken eerbiedig over en met God
- We spreken respectvol met en over de ander en geven elkaar de ruimte om zichzelf te kunnen zijn
- We houden rekening met elkaars sterke en minder sterke eigenschappen en willen van elkaar leren
- We werken aan een pedagogisch klimaat waarin leerlingen zich veilig voelen en tot ontwikkeling komen

De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden.

4 Aanpak pestgedrag

4.1 Signaleren en adequate actie

Als er zichtbaar en herkenbaar gepest wordt, moeten leerkrachten, onderwijsassistenten en/of leerlingen direct oplossend optreden.

Echter, in de meeste gevallen wordt pesten niet als zodanig herkend. Bijvoorbeeld omdat het onopvallend gebeurt. Of omdat alleen die ene situatie gezien wordt en niet ernstig lijkt, terwijl die ene situatie in een reeks plaatsvindt. Leerkrachten, onderwijsassistenten, leerlingen, ouders en ondersteunende specialisten dienen extra alert te zijn op de mogelijke tekenen dat een leerling gepest wordt en voor samenhangende kenmerken.

4.2 Vijfsporenaanpak

Op onze school is onze directe aanpak(zie 3.3) gebaseerd op de Vijfsporenaanpak (van der Meer, 2002) Dit is een manier om in scholen en andere instellingen waar leerlingen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste leerling, de pesters, de ouders/verzorgers, de klas- of groepsleden en de school.

Spoor 1: De gepeste leerling steunen

Dat wil zeggen:

- Luisteren naar wat er gebeurd is
- Het probleem van de leerling serieus nemen
- Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen
- Samen met de leerling werken aan die oplossingen
- Eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining)
- Zorgen voor vervolgesprekken

Spoor 2: De pester steunen

Dat wil zeggen:

- Met de leerling bespreken wat pesten voor een ander betekent
- De leerling helpen zijn relaties met andere leerlingen te verbeteren
- Zorgen dat de leerling zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht of onderwijsassistent daaraan gaat doen
- Grenzen stellen en consequent handhaven
- De leerling helpen zich aan regels en afspraken te houden
- Zorgen voor vervolgesprekken

Spoor 3: De ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester steunen

Dat wil zeggen:

- Ouders die zich zorgen maken serieus nemen

- Ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- Met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp

Spoor 4: De andere leerlingen betrekken bij de oplossing van het pesten

Dat wil zeggen:

- Met de leerlingen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- Met de andere leerlingen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin
- Direct na een situatie waarin er ongewenst gedrag naar elkaar was, dit in de groep bespreken én d.m.v. rollenspel duidelijk maken wat er 'mis ging' en voorspelen hoe het wel moet. Afspraken maken over gedrag.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen

Spoor 5 Als instelling de verantwoordelijkheid nemen

Dat wil zeggen:

- De instelling neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid
- De instelling zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn tegen het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol:

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe het verloop van een casus wordt behandeld want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen. Hieronder geven we concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

Indien bij het signaleren van een pestprobleem dat de leerling niet aan de leerkracht durft te vertellen, kan een leerling naar de vertrouwensjuf of een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht/ onderwijsassistent koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht alsmede de directeur en IB-er van de school. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn. De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag volstrekt niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt ernstig met de pester en zijn ouders/verzorgers en richt zich vervolgens op de zwijgende middengroep en de meelopers.

Hulp aan het gepeste leerling:

De begeleiding van de gepeste leerling is van groot belang. Het leerling is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:

- Gesprekken met de coördinator Sociale Veiligheid, bij voorkeur de leerkracht of assistent van het leerling. Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin de leerling gevraagd

wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.

Schriftelijke verwerking door het leerling. De leerling krijgt de beschikking over een “verwerkingsschriftje” dat op elk gekozen moment door het leerling kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van leerling en leerkracht. De leerling krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Hulp aan de pester:

De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig.

Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school. Dit gesprek wordt gevoerd als een slecht-nieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt. Een duidelijk afspraak voor een vervolgesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen. Ook wordt gezegd wat er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders/verzorgers worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste leerling. Van alle gesprekken met de pester en /of ouders/verzorgers worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste leerling.
- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school de hulp in van externen.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers.

De zwijgende middengroep is in dit stuk van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben leerlingen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders/verzorgers. Een beroep doen op passend verantwoordelijkheidsgevoel zal bij oudere en hoger functionerende leerlingen goed werken. Stimuleren van het ‘wij-gevoel’ in de groep door hier in de dagelijkse praktijk regelmatig aan te werken, met passende werkvormen.

Hulp aan de ouders/verzorgers/verzorgers:

- Voor de ouders/verzorgers van het gepeste leerling is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders/verzorgers van het gepeste leerling zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun leerling.
- De ouders/verzorgers van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun leerling in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

· De ouders/verzorgers van de zwijgende middengroep en de meelopers melden zich bij de leerkracht als zij van hun leerling vernemen dat er een leerling gepest wordt. Ook voor ouders/verzorgers moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen. Ouders/verzorgers kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als leerlingen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders/verzorgers of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders/verzorgers kunnen hun leerling daarin ondersteunen en begeleiden.

De belangrijkste regel van het pesten luidt:

Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!!